

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON Nr. 226.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Str. Prundului Nr. 15

INSERATELE
se primesc la administrație.
Prețul după tariful
și învalabil.

Manuscrisele nu se în-
napoiază.

Curente...

Se vorbește în anumite cercuri — se zice competente — de drepturile cari ar fi să se dea națiunilor nemaghiare și în special Românilor din Ungaria. Și aceasta ca o *răsplată* pentru marile virtuți militare și jertfele enorme pe cari le-au adus aceste națiuni în războiul actual pe atâtea fronturi de bătae ca și acasă în năcăjitele lor gospodării.

Deși ne-am propus ca în cursul acestui război să suspendăm accentuarea multiplexelor noastre doleanțe, căci accentuarea lor s'ar pierde în vântul surd al tunului, totuși nu putem lăsa neamintite anumite curente ce se debitează în contul „răsplății” noastre, ci ne simțim îndemnați să le reținem cel puțin de dragul valorii lor documentare.

Unii dintre acești de toți știuți competenți spun că sângele nostru vărsat din belșug împotriva inamicilor monarhiei ar trebui remunerat cu libertatea învățământului care ar trebui limitată numai de cadrele fundamentale „idei de stat maghiar”. Că cum se înțelege această libertate de acei competenți, nu știm și nici nu căutăm astăzi să știm și cu atât mai puțin să explicăm.

Alții ne asigură, că proporțiile răsplătirii ar trebui lărgite și cu o anumită validitate a ființei noastre etnice în cadrele vieții de stat și pentru aceasta ni se pune în vedere — condiționat ori necondiționat, asta nu ne împoartă — o revizuire a legii electorale.

Și iarăș alții mai puțin responsabili ne conced și alte drepturi, ca: o mai largă validitate pe seama limbii noastre naționale ca și pe tărâmul funcțiunilor publice.

Și în fine unii, aceștia de tot neresponsabili, — dar cazul iarăș nu împoartă — conced maximul pretențiunilor noastre, singurul care ne poate asigura o viață completă etnică. Ei ne oferă autonomia națională.

Am accentuat însă că nu vom intra în esența acestor promisiuni, cari unele considerate și apreciate din punctul de vedere al valorii lor intrinseci, iar altele privite prin prisma isvorului din care pornesc, ne lasă absolut indiferenți. Dar... le lăsmăm ca pe niște simple curente. E totul ce putem face. Căci dacă ar fi să intrăm în materie, atunci am putea spune multe, prea multe și lucrul cel dintâi ar fi,

că noi nu așteptăm o răsplată, asta ar fi nedemn pentru un popor mare și mândru, noi nu cerșim, așa ceva ar fi prea necavaleresc și apoi drepturile niciodată nu se cerșesc, ele se afirmă și se obțin grație calităților caracterului, virtuții și jertfelor ce le face un popor. Da, mai ales grație jertfelor. Ei, dar jertfe am făcut. Dacă-și așa atunci noi ne-am cucerit dreptul la toate drepturile, dreptul la viață.

De veacuri am jertfit și mai ales acum în mijlocul acestui vârtej am jertfit atâtea și încă tot ce-am avut mai scump. Ne-am dat tot tineretul, mii de mame ne-au rămas fără copii, mii de soții ș'au jertfit bărbății pentru binele monarhiei ș'al țării în care trăim, mii de copii ș'au pierdut părinții, mii de logodnice au rămas stângere cu lacrimile înghețate în ochi așteptând pe cei ce nu mai vin. Și din satele noastre au fost duse mii de vite pentru hrana oștirilor ce se bat la hotare și haine, încălțăminte și arme pentru îmbrăcarea și înarmarea aceluia. Și toate acestea numai de dragul jertfei, de dragul datoriei și nu pentru o răsplată nu cu gândul la bucașica de pâine, ori la osul ce ni se pune în vedere. Suntem săraci, am sărăcit mai ales acum, căci ne-am dat totul pentru oaste, dar sărăcia și foamea nu ne-a răpit mândria și maiestatea conștiinței unei suveranități proprii oricărui popor care se respectă.

Insemnăm curente, dar nu le discutăm. Acest fapt însă nu ne dispensează de a repeta că drepturile noastre nu trebuie cântărite cu cântarul „răsplății”. Noi ne-am câștigat dreptul la proprietatea lor prin jertfele uriașe ce le-am făcut. Și avem credință neclintită că le vom avea. Nimenea nu ne va putea opri de a intra în posesiunea lor, niciun om responsabil, ori neresponsabil nu va putea opri biruința unui curent care se razimă nu pe puteri trecătoare omeneste, ci pe forțele neînvinsibile ale naturii, acesta e *curentul dreptății*, care se anunță deja ca un imperativ categoric, ca cel mai mare succes, ca deslegământul fatal al uriașei încercări de astăzi.

Acesta e singurul curent pe care-l discutăm noi azi, pe care-l simțim, care va renaște și se va ridica din obroacele întunecimii de azi așa cum Crist s'a ridicat din întunerecul mormântului său.

peu prima oară la lumină callităle strălucitoare de scriitoare a Alteței Regale.

Principesa Maria fusese de altfel totdeauna cea mai generoasă ocrotitoare a artiștilor, — căci singura noastră asociație de pictori și de sculptori s'a întemeiat sub înalta Ei prezență de onoare.

Acum cu *»Visătorul de vise«* Regina Maria ne desvăluie un admirabil colț al temperamentului Său plin de grije estetică pentru tot ceea ce atinge degotele sale măiestre.

»Visătorul de vise« povestea unui tânăr artist, — pictorul Eric Gundian dela curtea regelui Wanda, marele Crai din Miază-noapte, — care pleacă în lume pentru a găsi cei doi ochi zăriți în vis.

Pictorul începuse să zugrăvească în sala de serbări a regelui o pânză minunată ce reprezenta: *»Triumful Amozului«*. O minunată sărbătoare de nunță, în care toate persoanele se îndreptau, pălcuri, pălcuri de veselii tineri și de fete spre un tron strălucit. Pe acel tron sta o femeie, îmbrăcată într-o haină aurie, care curgea în cule «ca un râu în bătaia soarelui la asfințit, în

Cartea roșie austro-ungară.

— Cine a provocat războiul european. —

Fine.

La 28 Iulie contele Szöegenyi a telegrafiat propunând o mediație engleză ca Germania, Italia, Anglia și Franța să se întrunească în conferință la Londra. Propunerea a fost declinată de Germania pe motivul, că ar fi cu neputință Germaniei a cita pe aliații ei în fața unui tribunal european într-o ceartă cu Serbia. La 28 Iulie contele Berchtold comunică ministerului de externe sârbesc că Austro-Ungaria se consideră dela această dată în stare de război cu Serbia. În același zi, contele Berchtold a telegrafiat contelei Szöegenyi că conferința propusă de d. Grey în cât privește conflictul cu Serbia devine inutilă fiind depășită de evenimente.

La 28 Iulie ambasadorul englez a făcut o vizită contelei Berchtold care i-a zis că d. Grey trebuia să ia în considerație că pacea europeană nu va fi salvată decât prin faptul că marile puteri se pun la spatele Serbiei și intervin pentru impunerea ei. Chiar dacă am vrea să primim o atare încercare de compromis, Serbia ar fi prin aceasta încurajată să urmeze pe calea de până acum și aceasta ar pune din nou pe tapet chestia păcii în timpul cel mai scurt posibil.

La 28 Iulie contele Berchtold a rugat pe ambasadorul contelei Szöegenyi să supună cabinetului berlinez pentru urgență deliberare chestiunea de a se ști dacă trebuie atrasă atenția Rusiei în chip amical asupra faptului că mobilizarea a patru districte militare situate la granița austro-ungară anunțată pentru eventualitatea trecerii graniței sârbești, ar fi identică cu o amenințare contra Austro-Ungariei și deci ar trebui ca monarhia cât și aliații ei să răspundă prin măsuri militare identice.

Răspunzând unui demers al d-lui Grey, contele Berchtold a remis la 29 Iulie ambasadorului german un memoriu expunând că răspunsul sârbesc formula în majoritatea punctelor, rezerve cari scădeau esențial valoarea concesiilor acordate și că refuzul e privitor mai ales la punctele cari coprindeau oarecari garanții cum că ținta va fi obținută efectiv. Guvernul austro-ungar — continuă memoriul — este mînat să vadă că acțiunea contra Serbiei e socotită ca de natură să aducă o izbire Rusiei și influenței rusești în Balcani și aceasta ar permite supoziția că propaganda îndreptată contra monarhiei ar fi de origine sârbească, dar și de origine rusă. Am fost totdeauna de părere că Rusia oficială nu are nimic comun cu tendințele ostile contra monarhiei. Acțiunea noastră actuală este îndreptată numai contra Serbiei, iar sentimentele noastre față de Rusia sunt cu totul amicale.

Memoriul conchide zicând că dacă cabinetul englez este dispus să valorizeze influența sa asupra guvernului rusesc în sensul menținerii păcii între marile puteri și localizarea războiului ce ne este impus de manoperele sârbești timp de decenii, aceasta n'ar putea afla decât aprobarea guvernului austro-ungar.

La 29 Iulie, ambasadorul la Paris contele Szöegenyi raportează că Franța face indubitabil pregătiri militare. Contele Zoegenyi anunță și el că guvernul german a telegrafiat din nou la Petersburg că continuându-se înarmările militare actuale. Germania ar putea fi determinată să mobilizeze și dânsa.

La 29 Iulie ambasadorul Szapary observă d-lui Sasonow că mobilizarea corpurilor meridionale ale monarhiei austro-ungare nu poate fi o amenințare contra Rusiei și că ar trebui să se pună repede capăt supra-licității militare. D. Sasonow a replicat că va comuica aceasta șefului s'atului major care vede pe Majestatea Sa în necare zi.

La 30 Iulie contele Berchtold a telegrafiat contelei Szapary că este gata să explice d-lui Sasonow diferitele puncte ale notei și să supună chestiunile interesând direct legăturile cu Rusia discuțiunii amicale și plină de încredere în conformitate cu ideea dată de d. Sebeko.

La 31 Iulie contele Berchtold notifică prin contele Szöegenyi că cu toată mobilizarea rusă este dispus să ia în considerare mediațiunea cu Serbia propusă de d. Grey, dar cu condițiunea ca acțiunea militară contra Serbiei să continue în răstimp și ca mobilizarea rusă să se oprească. La 31 Iulie totuși telegrama ambasadorului nostru la Petersburg ne anunță că dimineața n'a dat ordin pentru mobilizarea armatei și flotei.

La 4 August contele Berchtold adresează ambasadorului conte Mendorf o depeșă zicând:

Guvernul francez a însărcinat pe ambasadorul de aici de a cere pașapoartele sale pentru motivul că un corp de armată austro-ungar a fost trimis în Germania. Notificați guvernului englez că precum rezultă din informațiunile culese în loc competente — aserțiunea făcută de guvernul francez este neîntemeiată.

Cartea Roșie încheie prin comunicarea contelei Berchtold către baronul Müller, ambasador la Tokio, că vasul austro-ungar *»Elisabeta«* a primit însărcinarea să participe la lupta de lângă Tsingtao și că ambasadorul a cerut pașapoartele sale din cauza procedurii Japoniei contra imperiului german, aliatul nostru.

Foia „Libertatea” — oprită se apară.

Redacția foii *»Libertatea«* ne trimite spre publicare următorul avis:

»Iubiți abonenti și cetitori ai foii «Libertatea» și Foia Inter.«!

Incepând cu Nrul de Joia trecută (4 Febr. n.) forurile (deregătoriile) administrative, — întemeindu-se pe noua lege de presă care prescrie între altele, că editorul și redactorul responsabil al unei foi trebuie *»să locuiască fără întrerupere în țară«*, — au oprit pe timp nehotărât scoaterea foii noastre, din cauza că directorul și editorul *»Libertății«*, părintele Ioan Moța, se află în străinătate, iar la plecarea sa din țară, n'a înștiințat forurilor administrative nici o schimbare în editarea și redactarea mai departe a foii.

Înștiințarea din partea noastră a unui nou editor și redactor, n'a fost primită, pentru că aceasta editorul vechiu trebuie s'o facă.

Nădăjduind că părintele Moța (care de altfel a plecat de aici cu pasaport în toată regula și timpul de față petrece în București, unde își vede de sănătate sub îngrijirea unui medic de acolo), va sosi în curând acasă, ori că în vremea cea mai scurtă, aducându-i-se la cunoștință opritarea foii, va face toate cele de lipsă ca scoaterea ei să nu sufere multă întârziere, — rugăm pe abonații și pe toți cetitorii *»Libertății«*, să iee la cunoștință, fără supărare, opritarea aceasta venită pe neașteptate chiar în aceste vremuri grele și să fie cu puțină răbdare până atunci, până când va putea ieși de nou foia, fără nici o piedecă.

Cei-ce au banii trimiși înainte pentru foia, n'au a să teme denici o pagubă, că îndată ce se va putea face față cerințelor legii, vor primi iarăș regulat foia, — cauția foii rămâne și pe mai departe depusă.

Szásváros—Orăștie, la 9 Februarie 1915.

Redacția foii *»Libertatea«*.

Congresul socialistilor neutrali. Se anunță din Rotterdam: Luni se va deschide congresul conchimat de partidele socialiste din țările triplei antante. În acest congres se vor formula apoi următoarele proiecte și propuneri: Instituirea unui prim general pentru toate țările; neutralitatea mărilor și ștergerea diplomației secrete Partidul socialist francez va fi reprezentat prin ministrii Sembat și Guezde.

„Noua noastră Regină poetă“.

Sub titlul acesta d-l Al. Al. Hodoș publică din prilejul apariției volumului *»Visătorul de vise«* de Regina Maria a României următorul articol de apreciere:

Duloasa Carmen Sylva, care a ilustrat atâtea vreme tronul României cu darurile sale literare — își poartă acum tristetea acolo, în pacea munților, la umbra zidurilor pioase a Curții de Argeș, unde doarme acum umbra mareliu nostru Rege... Regina-văduvă nu mai poartă acum pe frunte de cât cununa de lauri a poeziei glorificate, iar pe umeri haina grea a durerii...

Dar a fost dat se vede, că noua regină — regina Maria, — s'a strălucit acolo sus, alături de conducătorul destinului țării, și prin aceleași daruri de luminoasă inspirație, prin aceleași scântee rupte din fascinatoarea Artă.

Ne aducem aminte de acea frumoasă povestire, apărută pe când regina de astăzi nu era de cât principesa plină de grație și de bunătate, — povestirea intitulată *»Craiu vechi«*, din care ieșeau

flor tineri și fetele, cari cântau cântec de laudă, legându deasupra capului ramuri înflorite, și aruncând albi trandăfiri în fața tronului Amozului.

Dar acestel femei, împodobite atât de minunat, artistul nu-i putuse zugrăvi fața, pentru că el văzuse în vis chipul de care avea nevoie și doui ochi și urmăreau pretutindeni, deși nu-i găsea nicăieri.

Și Eric plecă să caute ochii, pe cari îi văzuse. Rătăcește în toată lumea și la fiecare pas crede, că și-a găsit plăsmuirea visată. Întru târziu, după ce s'a emuls din brațe calde ce căutau să-l ținulască alurea, artistul, într-o noapte caldă, își vede cu ochii visul, — ochii din vis, — ochii unei făpturi seriene, fermecătoare, care par'că plutea în văzduh ca o spumă ușoară.

Era atât de plăpândă însă fata aceasta, era atât de delicată, în cât, în prima lor îmbrățișare de dragoste, — ea e răpusă de fericire și moare. Moare de fericire, în brațele visătorului de vise, care-și atinsese idealul, — dar la atingerea buzelor lui idealul se prefăc în țărână. Iubita visată zăcea fără viață.

Atunci Eric Gundian se întoarce la curtea regelui, și cu moartea în su-

flor începe să pleteze fața acelei femei — așa cum o văzuse alveea.

Și când sfârși tabloul, — muri și el, ca și cum și-ar fi îndeplinit menirea.

Mal presus de toate în cartea reginei Maria sunt imagini, imagini și iar imagini.

Sute de subiecte de tablouri alegorice sau de peisaje, redete cu o putere neobisnuită de descripție. Toate lucrurile: flori, lacuri, văluri ușoare de spumă, păduri, stânci, solipire de lună, întinsuri de zăpadă, străluciri de noapte, grădini... toate prind culoare și trăesc o viață tainică, misterioasă, plină de o poezie a naturii mistică și adâncă.

Artistul care nu-și poate sfârși opera și pleacă în căutarea idealului, pe care dacă-l găsește nu-l poate strânge în brațe de cât pentru a-l zdrobi, — și apoi ultima inspirație, plătită cu viața, — sunt pagini simbolice mișcătoare. E povestea atâtor și atâtor artiști, cari plătesc cu idealul zdrobit, plăsmuirea cea mai genială a lor...

Stilul e curgător și vioi, — imaginile bogate. Iată de pildă un pasaj, la întâmplare:

»Atunci se desfășură ochilor lui ceva de o nespusă frumusețe: lângă bătrân se ivi o femeie strălucitoare, străvezie; o femeie a cărei față d'abia o putea desluși. Capul li era plecat înapoi și amândouă brațele ei ridicate, luciau ca raze de lumină arătând spre cer. Haina ei lungă flutura în jos, brumă plutoare, până la marginea apei, unde se pierdea ca un nor. Și astă ceată aburie, se înfășura în jurul picioarelor bătrânului, și, pe când se ridica înceținel până la inimă, o minunată preschimbare se ivia în bătrânul pustnic: učenical lui încrămăntat văzu cum treptat cădea de pe dânsul povara anilor; cum trupul gârbovit se înălța drept; și o clipă, fulgeră în ochii lui vedenia unui chip bărbătesc, plin de putere și de frumusețe, apoi... totul se ștersse. O suflare a vântului risipi întreaga minune în lacul întunecat, unde nu rămăsese de cât un nor de fum, care pluti cătra albastru-cenușiu, peste luciul adâncului; apoi, chiar din mijloc, izbucni o flacără ce palpăta, pătmașe și orbitoare și care se înălța încet, ca o limbă de foc, tot mai sus, mai sus, până pieri din ochii lui!»

40 ani de Arhierie a Mitropolitului Dr. Victor Mihályi.

1875—1915.

„Unirea“ din Blaj publică la loc de frunte următorul articol din peana Episcopului Vasile al Gherlei închinat I. P. S. Sale Mitropolitului Victor Mihályi de Apșa din prilejul împlinirii de 40 ani ca arhieru al bisericii gr. cat. române.

„Sărbătoarea din acest an a întămirii Domnului este pentru *Sionul* românesc o aniversare prea însemnată.

La acest praznic, înainte cu patruzeci de ani, în catedrala Sfintei Treimi din Blaj, înălțat a fost la treapta mărită a Arhieriei: înalt Preasfințitul nostru arhieriscop și mitropolit Victor Mihályi de Apșa.

Patruzeci ani de Arhierie! Numai nemuritorul Ioan Bob a întrecut dintre toți Arhierii bisericii noastre unite, anii aceștia de episcopie a bunului nostru mitropolit. — Și cum din mila Provedinței această aniversare mitropolitului nostru o petrece în desăvârșită tărie sufletească și trupească, vie este credința noastră, că li va fi hărăzit de Dumnezeu, să întreacă cu ani numărului cel 46 ani de Arhierie al marelui său înaintaș, întemeietorul Capitolului din Blaj, căruia avem să mulțumim nume ca: Cipariu, Bunea și Ioan M. Moldovanu.

Patruzeci ani se împlinesc dar la praznicul Streteni, de când mitropolitul nostru poartă cinstea, dar și sarcina de arhieru al bisericii românești unite.

Mintea gânditoare și inima simțitoare deopotrivă se lăcășă bărbătuțului, pe care Fronia cerească de așa soarte l-a învrednicit.

Cunoaștem cu toții zicala latină: *Quem dil odere, pedagogum fecere.* Nouă ne vine ispită a aplica zicala aceasta, la chemarea de arhieru român. Și dacă nu simțim *daturii* și al *răspunderii morale* pentru toate faptele noastre ar călăuzi toate acțiunile noastre, cu adevărat mai potrivită ar fi aceea zicală la adresa arhierilor români, decât la a dascălilor peste tot.

În adevăr, care este soarta unui Arhieru român la noi?

De dragul și pentru interesul bisericii cauți a te ținea pe picior bun cu stăpânirea? Ești oportunist, laș, slab de înger, străin de sufletul neamului ori chiar trădător.

Faci politică militantă, te pui în contrast cu puternicii zilei, și apoi furești nu poți dobândi nimic pentru biserică, școală, cler, dascăli, tinerime popor? Ești lipsit de tact.

Crui, tragi dela gură, faci fundajii, știind că ai să așterni temelii de înalțare pentru un neam sărac? Se știe, că nu numai fundajii se așteaptă dela arhieru.

Nu faci fundajii, ci dai tuturor căți te cerează, alinând zi de zi sarcini și suspine? Ești risipitor, îmbogățești neamurile, nu știi umbra cu banul.

Nu umbli în vizitație canonică, pentru a putea stăru cu atât mai mult din zori de zi și până seara târziu, ca administrația bună a treburilor obștești să nu sufere scădere? Ești biurocrat, fără simț pentru cerințele vieții.

Umbli în vizitație canonică, îți mănăci sănătatea, cheltuești banii și observând neorândueli, stăruiești a îndrepta relele și a disciplina pe cei neapăsători? Ești tiran, jandarm iar nu părinte.

Să mai continuăm? Și oare nu este așa soarta Arhierului român?

Înalt Preasfințitul Mitropolit!

După patru decenii Te privim, cei ce pași Ți-am urmărit, cum umbli pe cărările Arhieriei. Te-am văzut pururea de față la locul, pe care Dumnezeu părinților noștri Ți-a arătat, și Te-am știut în toată vremea păzitor credincios al *Sionului*. Ca episcop sufragane față de s. Mitropolie ai ținut cu drag legăturile canonice de unire și de dragoste. Ca mitropolit părinte și credincios frate ai fost fraților în arhierie. Neobosit în plinirea slujbei apostolești ai fost, și nelncetat pildă vie ești fraților și fiilor întru plinirea datorilor de tot solul. În sfatul țării, de câte ori interesele bisericii și școlii românești și ale neamului au cerut, cuvântul cumpănat, cuminte și hotărât l-ai ridicat, vestind adevărul, nedreptatea înfănd. Și ori-cine a cerut mila și ajutorul Țău, nemângălat pe nimeni nu ai slobozit! Ori doar este cineva, care s'a întors la Ține și nu l-ai ascultat?

Iată pentru care cuvânt Ție acum ne închinăm.

Al avut și ai parte de soarta arhierilor români. Și soarta aceasta ai purtat-o cu virtute moștenită dela strămoși și oțelită cu harul veșnicului Arhieru Hristos.

Pas, înainte, Părinte milostiv. Arhieria românească își are crucea, spini, oțetul, fiera și amarul. Dar își are și dulcea sa răsplătă și mângăiere:

Recunoștința, dragostea și alipirea poporului românesc.

Mergi, Preasfințite, în ziua Ta iubitară între rânții noștri iubii. Ei sunt eroi. Ei sunt copiii noștri, ei sunt fiii, pe cari Tu i-ai născut și crescut întru *Hristos Isus*. Mergi între ei. Privește în ochii lor. Și întoarce-Te la slujba apostolice Tale. Grațiul izvori din ochii vitejilor noștri răniți, va fi pentru inima Ta de Arhieru răsplătire și satisfacție pentru toate frământările, durerile, decepțiunile și sbuciumările alor patruzeci de ani.

Și înnoit în puteri trupești, întinerit la spirit, oțelit pentru zilele mari, ce ne stai înainte, să trăiești, și să întreci anii neîntrecutului Ioan Bob!

Ep. V.

La doririle exprimate în acest articol omagial ne alăturăm și noi din toată inima.

Disolvarea camerei dela Serajevo.

— Păreri din locuri competente —
Ce spun politicienii bosnioci? —
Declarațiile interesante ale lui Apponyi. —

O surpriză ce e drept așteptată, dar totuși o surpriză a fost în câzniea politică internă a monarhiei disolvarea camerei provinciale dela Serajevo. Nu vom trece la ordinea zilei peste acest eveniment din simplul motiv, că ne interesează. *Bosnia și Herțegovina* nu mai sunt provincii suzerane; începând dela anexare ele fac o parte din întregul monarhiei privity prin prizma politicele esterne. Cum ar fi de pildă ori care provincie a Austriei ori Ungariei cu ținuturile ei. Și pornind dela această comuniune între diferitele țări, provinciile și ținuturi, cari formează complexul monarhiei austro-ungare, e just, ca să

privim și noi din cestalt capăt extrem al ei cu un interes oarecare luarea acestei *măsuri excepționale*, care e egală cu sistarea constituției celor două provincii.

— Stăbind în treacă această teză asupra căreia nu putem înzista mai mult, vom trece la declarațiile anumitor locuri competente, precum și ale fruntașilor politici bosnioci asupra disolvării camerei dela Serajevo. Mai interesante însă atât decât cele dinate, cât și cele din urmă par a fi declarațiile cunoscutului conte Apponyi Albert.

Le vom reda pe rând abținându-ne dela orice comentariu, așa cum le enarează corespondentul ziarului »Az Est«, care a obținut aceste declarații prin mai multe interviuuri.

Acest ziar înzintă mai întâi asupra unor păreri despre cari corespondentul său ne asigură, că le-a primit din loc competent. Ele sunt următoarele:

— Disolvarea camerei provinciale bosnioci nu însemnează încă suspendarea constituției celor două provincii. În privința aceasta sunt datoare de ton declarațiile lui Körber, noul ministru comun de finanțe. Declarații pe cari acesta le face în telegrama adresată președintelui țării ca răspuns la felicitarea acestuia, zicând între altele: Sper că populația bosnioci va contribui cu munca ei la rezolvarea problemelor ce l's-au pus guvernului înainte. Din aceste declarații se vede lămurit, că guvernul bosniac va proceda pe baza principilor stabilite cu ocazia creării constituției bosnioci.

— Fără îndoială, că după ce vor trece furtunile războiului actual, camera bosnioci va fi adusă în astfel de raporturi cu guvernul, cari vor face posibilă conlucrarea acestor doi factori importanți în viața politică a Bosniei. Imprejurările de azi însă pretind, că în Bosnia să vină azi la putere o mână puternică, care sub egida autorității sale să introducă această provincie în viața regulată de stat.

Între deputații provinciei această dispoziție a produs însă vre-o surpriză mai mare. Cei mai mulți declară, că se așteptau la așa ceva, ba mai mult, ei cred că această dispoziție va fi menținută ani întregi delatându-se ori ce conlucrare a camerei în guvernarea provinciei.

În ce privește însă activitatea consiliului provincial domnește o totală neorientare asupra faptului, dacă acest consiliu e a se privi ca desființat, ori se va menține până la expirarea mandatelor.

D. Dr. Zuranici, vicepreședintele camerei provinciei a declarat, că n'a primit nici un aviz oficial în această privință. Vestea disolvării însă nu îl surprinde și având în vedere *vremurile critice*, pe cari le trăim spune, că nu și poate permite, ca să facă declarații de senz politic.

Tot astfel s'a declarat șeriful Arnavoici șeful partidului musulman. Acesta afirmă, că disolvarea camerei bosnioci trebuie privită ca o urmare a retragerii cavalerului *Blinsky*, fostul ministru comun de finanțe. El crede mai departe, că se va aștepta expirarea mandatelor fără ca să se mai convoace camera.

De aceeași părere e și d. Dr. Antovici deputat în partidul *Dinovici*. El mai declară, că disolvarea camerei nu e ceva de mirat, deoarece aceasta și așa n'a avut nici o influință în timpul din urmă. Dr. Antovici e de părere însă că consiliul provincial va funcționa și

pe mai departe ca o corporațiune permanentă.

Luându-l în această chestie un interviu și lui Apponyi Albert, contele la noi prea binecunoscut, da următoarele răspunsuri caracteristice și, repetăm, interesante, foarte interesante:

— Eu nu aștribui nici o însemnătate mai mare acestei dispoziții. Găsesc de firesc, ca atunci când nici în Ungaria și nici în Austria nu se conchiamă dieta, cu atât mai puțin să se conchiem în Bosnia, unde s'au întâmplat astfel de lucruri, cari motivează acolo înstituirea unui mod excepțional de guvernare. E natural deci ca să fie disolvată camera bosnioci.

— Așadar eu socotesc această disolvare între problemele rezolvite. Cheia situației din viitor însă rezidă în faptul, că *ii vom bate pe Ruși ori nu-i vom bate. Dacă ii vom bate, fapt de care sunt sigur, a-tunci noi vom fi domni în Bosnia și în întreg Balcanul nu numai militarmente, ci și psihologic; atunci situația va fi în mâna noastră și numai dela noi va depinde, ca să facem o politică cuminte.*

Cu cazul contrar nici nu vreau să mă ocup.

Planurile Rusiei.

Un advertisement României.

În discursul rostit în ședința de Mercuri a Dumei rusești de președintele consiliului de miniștri Goremykin, în care a preamărit „triumful“ armatelor rusești, unirea tuturor Rușilor și atașarea tot mai strânsă a popoarelor slave de Rusia, i-a scăpat — cu voce sau fără voce — și următoarea frază:

Radiosul viitor al Rusiei la Marea Neagră, lângă zidurile Constantinopolului, se desenează cu o lumină crescândă...

Aceste cuvinte adresate din fotoliul primministrului Rusiei membrilor Dumei ne desvălesc cu o singură lovitură planul Rusiei de-a-și realiza prin actualul războiu *programul ei istoric*.

Începând dela Petru cel Mare până astăzi diplomația și războaiele succesive ale Rusiei contra Turciei n-au urmărit dealfel altă înță, decât tendința sigură, permanentă și unitară: *cucerirea Dardanelor*. Istoricii, oamenii lor politici, scriitorii, diplomații și militarii ruși de samă, cari au scris, toți au afirmat *necesitatea supremă* pentru Rusia *de-a stăpâni Dardanelele și de-a realiza unificarea tuturor elementelor slave într'un singur imperiu pus sub sceptrul Țarului*.

În fața acestui program istoric, care a fost acum subliniat pe față și în Duma rusească, involuntar se pune întrebarea: ce soarte va avea România, în cazul când armele rusești vor eși victorioase din acest războiu? Nu va urma oare sacrificarea României de dragul realizării acestui deziderat istoric al Rusiei, fapt care a fost dealfel mărturisit și în trecut de unele ziare rusești? Nu se urmărește oare înghițirea României sau reducerea ei la un stat vazal, pentru ca să poată fi realizat programul istoric al Rusiei: stăpânirea Dunării, posesiunea Dardanelor și contopirea elementului puternic slav dela Nord cu elementele slave dela sud?!

Iată întrebările *mari de viață*, care se pun cu deosebire *României* în fața acestui program înfiorător, afirmat din nou în plină ședință a Dumei.

Bărbații de stat ai României, dar cu deosebire cei ce poartă marea răspundere pentru țară în momentele actuale, — suntem convinși — nu vor perde din vedere nici o clipă perspectiva, ce le-a deschis o discursul președintelui Goremykin. Este doar vorba *de-a fi sau a nu fi*, Rusia în cazul unei învingeri, va fi atât de marinimoasă, ca să sufere alături de ea o Românie independentă și mare.

Politica inaugurată de înțeleptul rege Carol, care mai bine de 40 ani a indicat drumul pe care înaintând România a ajuns să fie considerată și apreciată de întreaga lume, și al

cărei continuator credincios este astăzi regele Ferdinand, va servi și în momentele actuale ca fir roșu în conducerea destinului țării românești. Fiind vorba de *interesele* de existență ale României — repetăm cele ce-am spus zilele trecute — logica de fer că orice stat și orice națiune trebuie să-și apere și să vegheze asupra intereselor sale specifice, nu se va desminți în momentele actuale nici în ce privește *statul și națiunea română* oricât de uriașe sunt proporțiile marelui conflict european.

SITUAȚIA

pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Situația în nordul monarhiei.

Din marea cartier general al nostru se comunică oficial:

Budapesta 11 Febr. În Polonia rusească și în Galiția de vest n'a obvenit nici o schimbare abstrăgând dela unele lupte de artilerie.

Pe frontul din Carpați, spre vest dela pasul *Uzok* am respins atacurile Rușilor precum și unele eșuri parțiale ale dușmanului cauzându-i pierderi mari.

În Carpații păduroși și în Bucovina progresăm iarăși.

Am făcut prizonieri mai multe sute de soldați ruși și am capturat mai multe mitralieze.

Budapesta 12 Febr. În Polonia rusească și în Galiția de vest situația a rămas ne schimbată. Ofensiva aliaților cucerește pas de pas teren cu toată rezistența îndărjită a dușmanului, care și-a aruncat în foc rezervele concentrate din toate direcțiunile.

Operațiunile noastre din Bucovina continuă a fi favorabile pentru noi.

Coloanele noastre, cari înalțează pe văile Carpaților recuceresc zi de zi, în lupte continue, pământul țării. Am ajuns până la linia *Siret*.

General de divizie *Höfer*, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Buletinele oficiale ale merului cartier general german sunt următoarele:

Berlin 11 Febr. Pe câmpul de operații dela vest: În Argoani am progresat dând un atac. Au căzut în mâinile noastre 6 ofițeri și 307 de soldați dușmani, apoi două mitralieze și 6 tunuri mai mici. În *Vosgi de mijloc și de sud* am avut câteva succese mai mici de însemnătate locală.

Pe câmpul de operații dela est: La hotărie Prusiei ostice s'au desfășurat și eri luptele într'un mod îmbucurător de favorabil pentru noi, deși zăpada mare a împedecat mișcările trupelor noastre.

Încă nu putem face o reprivity lămurită asupra rezultatelor ciocnirii noastre cu dușmanul. Pe câmpul de operații din Polonia am respns pretutindeni pe dușman prin ofensiva noastră din dreapta *Vistulei* și spre nord-vest dela *Sierps*. Am făcut prizonieri câteva sute de soldați dușmani.

În stânga *Vistulei* n'au obvenit evenimente mai importante.

Berlin 12 Febr. Pe câmpul de operații dela vest: La fărulul mării u a părut iarăși vasele dușmane după o pauză mai lungă. Piloții dușmani au sburat pe de-așupra *Ostendei* aruncând bombe; aceste însă n'au făcut nici o pagubă în seaz militar. Pe celelalte părți ale frontului au fost lupte de artilerie. Mai cu seamă în contra pozițiilor noastre din *Champagne* a întreprins dușmanul multă muniție, dar fără vre-un rezultat mai vrednic de amintit.

Lângă *Soudan* au încercat în contra noastră și un atac de infanterie, dar l'am respins făcând prizonieri 120 de oameni. Numărul anunțat eri al soldaților francezi făcuți prizonieri în Argoani a mai sporit cu un ofițer și 119 de oameni. Spre nord-vest dela *Verdun* am ocupat mai multe tranșee dușmane. Contra-atacurile, pe cari le-am încercat în contra noastră la *Emyle* trupele dușmane înaintea cărora erau purtate steaguri de *Geni*, le-am respins.

Piloții germani au aruncat o sută de bombe asupra cetății *Verdun*.

În *Vosgi* la *Suderkoef* le-a succes Francezilor ca să ne ocupe un tranșeu mai mic din prima linie, care tranșeu se afla în fața pozițiilor lor.

Pe câmpul de operații dela est: Maj. Sa împăratul a sosit pe câmpul de operații dela hotărie Prusiei ostice. Operațiunile noastre de acolo i-au silit pe Ruși ca să-și cedeze repede pozițiile. În unele locuri mai ține încă lupta și

Schimbul avantposturilor în tranșee.

De sigur, că viața în tranșee, în actualul războiu, e plină de episoade, unele mai dramatice ca altele. Așa, între multe altele, citese unul descris de un ziarist francez, care făcând parte din avantposturi, ne povestește astfel, o noapte petrecută în tranșeele înaintate:

»Înaintăm, în puterea serei spre pădurea Apremont; în aceste câmpii din regiunea Woeuvre, pentru mult timp, opera plugului va fi imposibilă, mlie de granate au scormonit și săpat pământul, iar mlie de cadavre au îngrășat brazdele pentru mulți ani.

Pe când înalțăm, granate și proiectile explodează d'asupra capetelor noastre; suntem, chiar în centrul trului dușmanilor. Străbăteam unul câte unul, un vast câmp, cu pasul grăbit. Îndolți, cu capul plecat, și cu spatele apărât de raniță, semănăm a broaște țestoase. Întrăm în pădure; noaptea e adâncă. Tranșeele avantgardelor, e acolo, înaintea noastră; un om se desprinde din întunec, două umbre negre își fac apariția dintr'o scobitură subterană. Zăresc o figură pe care strălucesc doi ochi; restul feței nu e decât o barbă înălțată plină de norol. Camarazi pe care l-am înlocuit ies din tranșee; o ușoară mișcare din cap, un cuvânt de

recomandare, câteva străngeri de mână și le luăm locul lor.

Frumuseța operei subterane ne minunează; aci văd săli lungi, odăi cu paturi de campanie în sfârșit un veritabil confort. Pereții sunt împodobiți cu trofee luate de la germani; unele sunt foarte curioase; așa observ granate de mână, făclii incendiare, mortiere de bronz de un sistem învechit, și chiar un mic tun de aruncat cărlige care rup rețelele de sarmă de fer.

Pun pușca la umăr, și privesc înaintea mea, dar nu văd nimic. Puțin câte puțin, ochii mi se obișnuesc cu întunericul; și astfel mai departe zăresc o linie dreaptă care domină o depresiune a solului; e intrarea unei tranșee săpată în piatră, și unde germanii stau la pândă, mai bine de o lună. Tranșeele în care ne aflăm acum, era înainte ocupată de ei; într'o bună dimineață le-am cucerit-o cu baloneta.

Germanii cântă; când tunul încețază să bubue, străbate până la mine, ecoul unui imn grav și solemn: ropotul ploii pe crengile arborilor, acompaniază cântul; vuetul vântului printre ramuri îmi dă impresia unui instrument muzical.

Patru soldați părăsesc tranșeele noastre. Locotenentul nostru îmbrățișează pe unul dintre ei, un caporal blond, fără barbă, care n're mai mult de 18 ani; e fratele său. Pe la miezul nopții,

un urlet prelung și un gemet imens ne înfioară sufletele. »Sunt răniții germani — îmi spune locotenentul — rămăși a colo de acum 3 zile, între tranșeele noastre și ale germanilor; iar acum nici noi nici ei, nu pot să-i ridice. De sigur că sunt răniți la picioare; noaptea trecută vaetele erau mai îngrozitoare, mai multe, însă unul câte unul moare bătut de ploaie și îngropat în noroi!»

De odată pe la ora 2 noaptea, se aude un zgomot infernal, la 300 pași de noi; și în aer vedem sărind pietre și bucați de pământ, care cad în pădure. Două umbre negre se clatină pe tranșeele noastre, și se prăvălesc în fundul ei. Între ele, recunosc pe micul caporal de adineaori; el are fața sângerândă. Au vrut să arunce în aer intrarea care ducea în tranșeele germane; însă mina a explodat înainte de vreme, și ceilalți doi soldați au fost acoperiți de pietre și pământ. Cei doi eroi, sunt în camera cu muniții unde își spală fețele; unuia din ei, i-a fost smulsă toată cervea de pe obrazul stâng: »E un frumos rezultat, îmi spune locotenentul; de 3 săptămâni atacăm zadarnic această blestemată scobitură; mâine vom săpa până vom ajunge de desuptul ei.»

Și tunul continue să bubue fără încetare. Noaptea trece, un cocos scăpat din furia șrapnelor, cântă într'un hân părăsit.

acum. Până acum am făcut prizonieri 26000 de soldați ruși. Am capturat apoi mai mult de 20 de tunuri și 30 de mitralieze. Încă nici azi nu putem face o repriză amănunțită asupra materialului de război căzut în mâinile noastre.

În Polonia în dreapta Vistulei trupele germane și-au continuat ofensiva anunțată ieri și au ocupat orașul Sierps făcând prizonieri iarși câteva sute de inimi. Pe frontul din Polonia la stânga Vistulei n'a obvenit nici o schimbare.

Rostul neamului românesc.

Dintr'un prim articol al ziarului „Zis” reținem următoarele rânduri de o actualitate netăgăduită:

„S'a pus adeseori întrebarea, de ce se luptă sutele de mii de Români din ostirea austro-ungară în actualul război cu atâta bărbăție, încât chiar și huliții lor au rămas uimiți și rușinați. Mulți au dat la întrebarea aceasta răspunsul, că ei se luptă pentru o cauză, care nu e a lor, ba dușmanii lor i-au calomniat chiar afirmând, că dâșii se luptă numai de nevoie, fiind aduși cu de-a sila pe câmpurile de război.

În fața acestei calomnii, frunțașii Românilor din monarhia habsburgică și în deosebi și arhierii lor au ținut să arate, că ostienii Români își fac datoria față cu patria și față cu monarhul lor și astfel se jertesc pentru bunul nume al neamului românesc.

De aceeași părere sunt și toți prietenii adevărați ai poporului român; numai dușmanii neamului românesc pot dori, ca România să se poarte în împrejurările de astăzi ca niște oameni slabi de inger, care nu-și fac datoriile cetățenești, ci dezertează de pe câmpul de onoare, ori fug ca niște lași din fața dușmanului. Asemenea oameni între Români nu se găsec.

Români din ostirea austro-ungară nu sângerează însă numai pentru ca să aibă conștiința de a-și fi făcut datoria, ci și în vederea împlinirii menirii istorice a poporului românesc.

Aceia dintre noi, care-și dau seama despre ceea ce am fost, ceea ce suntem și ceea ce avem să fim noi România trebuie neapărat să se pătrundă de gândul, că acolo, pe câmpiile de bătălie din Polonia și pe cele din Galiția, se hotărăște soarta întregului neam românesc, deci și a României, care numai ca să-și apărare contra puhoiului ce se revărsă despre miez-noaptea poate să aibă rost istoric.”

Un prieten neprețuit.

D-l prof. Urban Iarnik. Ziarul bucureștean „Steagul” publică următoarele:

Cazul profesorului ceh Urban Iarnik este din cale afară de interesant. Învățătorul profesor universitar din Praga este unul din cei mai sinceri filo-români, poate mai sincer decât mulți români... filo-români.

Încântat de firea nobilă a poporului dela gurile Dunărei și admirator sincer al unei literaturi pe care nici noi n'o pretulim, cum o prețuiește acest învățat, și-a pus în gând să învețe limba și să cunoască o țară, atât de puțin cunoscută de către cei din apus. A tradus apoi în limba cehă și în limba germană, pagini din Vlahuță, din Sadoveanu și din Brătescu-Volnești, a scris câteva studii asupra limbii și literaturii române și nu s'a dat înlăturî ori de câte ori serviciile lui puteau fi de folos cauzei noastre.

Dar, ca toți oamenii, cari se îngrijesc mai mult de dușmani de cât de prieteni, noi nu am prețuit nici odată așa cum se cuvenea prietenia desinteresată a profesorului din Boemia. Articolele lui publicate, pe vremuri, în Convorbiri Literare au trecut aproape neluate în seamă, iar întreaga sa activitate ne-a fost totdeauna indiferentă.

E în firea românului să nu se sperde de cât de patriotic gălăgios și să nu prețuiască dintre streini, de cât pe acela care fac caz de noi, câtă vreme sunt în mijlocul nostru și care ne uită îndată ce ne-au părăsit. Gaston Deschamps, după ce a fost sărbătorit la noi, a scris în ziarul de la Paris articole, care de bună seamă au revoltat pe mulți din presa noastră, care i-a și răspuns, iar un alt scriitor german al cărui nume îmi scapă, nu s'a dat în lături să scrie advărate grosolanii la

adresa noastră, în'to revistă germană, care a și dispărut. Aceștia s'au bucurat de interesul nostru și de primiri entuziaste.

Un om însă ca Urban Iarnik e foarte puțin cunoscut la noi. Într'un rând, mi-aduc aminte, că un coleg din Universitate, îl taxa drept nebun, în ziua când d. Maloescu ni-l cita la curs, iar articolele sale n'au fost nici reproduse nici cercetate cu interesul cuvenit unor asemenea manifestări.

Pe Urban Iarnik, probabil că nu l'a preocupat nici nepăsarea, nici lipsa de recunoștință a celor dela noi, ci a continuat să se iubească. Dovada acestei iubiri ne-o aduc ziarul de peste muni, cari povestesc o nouă ispravă a vajnicului doctor. Colladă spitalele unde sunt internați răniții români din armata țării subjugate. Le aduce cărți românești, din care citește din când în când, acelora cari nu știu carte; le scrie scrisori meale să fie trimise pe-acasă și le citește răspunsul acelora, care fără patriotică intervenție a doctorului ar perde orice nădejde de vederea celor iubiți.

De câți asemenea prieteni ne putem bucura printre străini? Câți n'au fost primiți cu dragoste în cea mai ospitală țară din câte există pe lume și astăzi de-a nu ne hulesc, în schimb nu pomenește nimic despre noi.

Turcii în războiul balcanic, au avut la Paris un mare prieten, pe Pierre Lotti, care în „La Turquie agonisante” a știut să trezească în popoarele civilizate compătimirea pentru bietul popor gonit din toate părțile cu o ură înversunată.

Noi, aci la gurile Dunărei, care am fost hulduiți de pretutindeni, când cu mobilizarea din 1913, n'am găsit niciari nici un prieten care să apere legitimele noastre cereri, deși credeam în dragostea și în recunoștința atâtoră, mărturisite la tot sulul de banchete.

Și mângăerea o găsim în câte un profesor, ce ni se pare de o mare năvitate, când nu face nici un șgomot în jurul lui, un profesor care face mai mult decât 50 de conferințe, și cărui li datorim recunoștința cuvenită apostolilor românismului, în țările unde sufletul românesc dănuiește, cu puterea cu care înfruntă stejarii bătrâni cele mai groaznice furtuni.

Știință și Patriotism.

Cunoscutul romanist a universității din Berlin, profesorul Morf, al ținut studenților un discurs care ese din tonul general urmat în Germania și în alte părți în aceste vremuri foarte turburi.

Iată cum s'a exprimat romanistul german: „Când ușile acestel săli se închid după noi, să scuturăm pentru o oară gândurile noastre de grije ce le apasă zi și noapte și să le îndreptăm spre munca științifică.

»Patima zilei de astăzi să o lăsăm afară, pentru că vreau să vă vorbesc de civilizațiunea franceză din trecut. Și să vă vorbesc, așa cum am vorbit de treizeci și cinci de ani în șir referindu-mă la Goethe, care ne-a învățat cum se poate împăca dragostea înfocată pentru germanism cu interesul simpatie pentru romanism.

»Caracterul lecțiunilor mele nu li voi schimba, va fi statornic același ca să vă dau o judecată nepătimășă asupra lucrurilor trecute și străine. O muncă de acest fel nu desbină, ci unește; ne învață să înțelegem, nu să urâm.

Și profesorul Morf evocă figura învățătorului său Gaston Paris, care la 18 Decembrie 1870, în Parisul asediat, redeschizând cursurile la Colegiul Franței, trăgea o linie netedă de despărțire între patriotism și știință, respingând din marele laborator științific, gâdul ca pentru considerațiuni patriotice, religioase, și chiar morale, să se stirbească ori cât de puțin adevărul. Apoi conchise cu următoarele cuvinte:

»Când această concepțiune a studiilor se va întinde peste tot, atunci spiritele își vor crea o patrie pe care nici un cuceritor n'o va amenința și unde vor găsi acei refugiu și cea u-nire ce, în alte timpuri, le oferea lor mărtața »Civitas Dei« a științei. Astfel a vorbit Gaston Paris, și fără această credință neclintită în »Civitas Dei« a științei, nu aș veni astăzi aici să vă învăț filologia romană și istoria literaturii franceze.

Din Duma rusească.

Duma rusească, terminând discuția bugetului, care a fost votat, și-a anunțat ședințele până la mijlocul lunii Decembrie 1915.

În decursul desbaterei controlorului de stat Haritonoff a evaluat cheltueile războiului la 1/14 Ianuarie 1915 la 3020 milioane, din cari 2243 s'au cheltuit și stabilind că cheltueile zilnice ale războiului pentru Rusia sunt de 14 milioane.

La finea discuției Duma a votat următoarea moțiune:

Consiliul recunoaște de urgență măsurile necesare pentru a desvolta resursele productive ale țării și liberarea ei de presiunea industriei străine, al doilea pentru protecțiunea agriculturii naționale, și fixarea bazei politicei noastre comerciale internaționale, al treilea pentru revizuirea sistemului de impozit întru obținerea unui sistem mai proporțional și mai echitabil; al patrulea pentru înlăturarea imediată din Rusia a proprietății teriene a emigraților germani și austro-ungari cu excepția celor de origine slavă, al cincelea pentru impunerea la muncă a prizonierilor de război punându-i să lucreze la întreprinderi de utilitate publică, despărțind pe cât posibil prizonierii slavi în grupe speciale din cari o parte să poată executa lucrări agricole la proprietarii particulari, pentru dovedirea riguroasă a tuturor cazurilor de crime, de acte de violență de contravențiunii la dreptul internațional făcute de trupele și agenții puterilor adverse, pentru evaluarea pagubelor ocazionale și în sfârșit pentru ușurarea situației prizonierilor de război ruși.

Pentru sărmanul Ioan Uliciu.

În urma apelului nostru făcut pentru soldatul român Ioan Uliciu, cărui i s'au amputat ambele picioare, am mai primit următoarele contribuții:

- Transport din nrul trecut 668 c. 20 f. D-l Gerasim Popa, învățător, Cristian 2 > D-l Dr. Aurel Nyilvan, avocat, Șomcuta-mare. 5 > O colecție a d-șoarei Livia Laurențiu, fiică de preot, din comuna Berchies 12 > D-șoara Eleonora E-nescu din Moeciul inferior. 3 > D-l Victor G. Maior, director de bancă în Dico-St.-Mărtin 5 > N. N. 5 > D-l David Pop director școlar în Hărman 2 > D-na Maria Nic. Bă-dițoiu 2 > Aneta Tăraș în Cianul de Cămpile 2 > George Axente, comerciant, Arpăac 5 > Romul Raca, Alsó Ban-czar. 5 > D-l Petrișor, învățător pens. în Valda-rece 2 > D-l George Neamțu, notar Archiș 5 > D-l Petru Neagoș medic, cercual în Dada. 5 > D-na Minerva Schaffer în Michelbach, Austria de Jos 5 >

Laolaltă 733 c. 20 f.

Cu suma de mai sus încheiem colecția inițiată de noi pentru sărmanul Uliciu, adresând tuturor cari au grăbit să sară în ajutorul nenorocitului nostru frate, care și-a expus viața pentru patrie și tron, mulțumimile noastre cele mai călduroase. Bani adunați, pe cari i-am depus la filiala băncii »Albina« din Brașov, vor fi folosiți parte pentru ajutorarea familiei lui Uliciu. iar partea cea mai mare i se va înmanua lui Ioan Uliciu când, părăsind spitalul din Brașov, va pleca acasă, ca să se apuce de vre-o meserie, căci lipsindu-i picioarele nu mai poate fi folositor la lucrarea câmpului, cu care s'a îndeletnicit în timpuri de pace.

Deoarece însă în timpul acestei colecte, care a avut un răsunet atât de mare în toate inimile românești, ne-au venit știri, că prin spitalele țării să mai află încă din nefericire soldați români, cărora li s'au amputat mâni s'au picioare, sau cari și-au pierdut lumina ochilor deschidem o nouă colecție sub rubrica:

»Pentru sărmanii soldați români, cărora li s'au amputat picioare s'au mâni, și cari și-au pierdut lumina ochilor“.

Rugăm din nou publicul românesc să contribuie pentru acest

scop, ca să putem alina cel puțin în parte suferințele acolora ce și-au pierdut mâinile, picioarele sau lumina ochilor în serviciul Patriei.

Banii trimiși în acest scop îi vom distribui la timpul său între cei ce merită să fie ajutamați, luând informațiunile de lipsă la forurile competente.

Despre banii intrați și despre distribuirea lor vom da la timp o dare de samă minuțioasă.

Rugăm pe bunii noștri Români cu dare de mână, să îmbrățișeze și acest apel cu căldura și dragostea înăscută sufletului milos al Românilui.

ȘTIRI.

— 31 Ianuarie v. 1915.

Fiind Luni sârbătoare întâmpinarea D-lui siarul nu va apărea până Marți seara.

Botezul fiului moștenitorului de tron. Miercuri în 10 Febr. a fost botezat în castelul din Schönbrunn fiul nou născut al moștenitorului de tron fiilad de față și Moștatea Sa Monarhul. Ceremonia religioasă a săvârșit'o preotul de curte, prelatul Dr. Seyd. Arhiducele nou născut a primit la botez următoarele nume: Robert, Carol, Ludovic, Maximilian, Mihail, Maria, Antoniu, Francisc, Ferdinand, Iosif, Otto, Hubert, Gheorghe, Pius, Ioan și Marc de Aviano. Nași au fost arhiducea Maria Terezia și arhiducele Maximilian, care a fost reprezentat la botez prin arhiducele Francisc Carol Salvador.

Societatea de lectură a teologilor gr. ca t.din Lugos s'a constituit în modul următor:

Prezident: I. Pop de Zăicani, teol. a IV, v.-prezident: Ioan Târziu, teol. a III, secretar literar: Valeriu Bora teol. a IV Bibliotecar: Ioan Peteanu teol. a IV, casar: Vasile Ghișiu teol. a IV, v.-bibliotecar: Iuliu Covrig teol. a III, controlor: Dumitru Popa teol. a II, notar al sed. cens: Marian Hica teol. a II, notar al șed. adm: Leon Iabaș teol. a I, eonom: Vasile Moldovan teol. a II, Membri în com. cenzurătoare: Gheorghe Medola teol. a IV, Octavian Pop teol. a IV, Virgil Muntean teol. a III, Ghiță Văgălu teol. a III, Virgil Marian teol. a II, Eftimiu Pandrea teol. a II, Victor Belu teol. a I, Gheorghe Țarina teol. a I.

Favor studenților în medicină. Ministrul de culte printr'un rescript adresat Universității din Budapesta și Cluj notifică, că toți ascultătorii la medicina înscriși pe anul al patrulea și al cincilea, cari în decursul războiului au făcut servicii de medic cercual sau comunal, ori au fost aplicați în spitale sau au făcut serviciu ca medici de boale epidemice, se vor bucura de favorul de a li se computa serviciile prestate în anul de practică.

Cum se pot trimite cărți postale în Przemysl? Comandantul diviziei aeriene austro-ungare, colonelul Uzela, la întrebările ce i-s'au adresat în această chestie, a declarat, că cărțile postale, adreseate celor din cetatea asediată Przemysl, au să fie trimise comandaiei cetății Cracovia, care se va îngriji de transmiterea și înmânarea cărților celor adresați.

Pentru Crăciunul românesc al răniților din Cluj. Institutul de credit și economie »Patria« din Blaj, apreciind însemnătatea faptului, că Crăciunul nostru a fost serbat în toate spitalele de aici, procurând înălbțare sulească, mângăere și bucurie la mii de viteji, de ai noștri, a binevoit în dorința de-a ușura sarcina materială, ce am trebuit se luăm asupra-ne — a ne trimite zilele trecute frumoasa sumă de 200. coroane. Aducând cele mai călduroase mulțumiri pentru însemnatul dar, nu pot se nu-mi esprim speranța, ca exemplul dat de nobila conducere a acestei fruntașe bănci românești să fi urmat și de altele, precum și de particularii, cari înțeleg rostul zilelor de azi și vreau se dea mână de ajutor fenellor întru împlinirea datoriei lor. Anna A. Popp-de Lemény prezidenta reu. fem. rom. »Sf. Maria«.

Exregele Manuel printre răniții indieni. Ziarul »Daily Mail« anunță din Brighton, că exregele Manuel al Portugaliei a vizitat acolo pe răniții indieni. Știrea că exregele ar fi vizitat pe răniții portughezi, se desminte.

Confiscarea averilor germane din Rusia. Agenția tel. ung. anunță din Petrograd: În'tro ședință de azi a comisiei pentru aruncarea de impozite consilierul Marcov a propus, ca toți germanii din Rusia să fie expulzați iar averile lor să fie confiscate de cătră stat. Din averile germane confiscate

ar fi apoi să se înființeze un fond pentru ajutorarea familiilor soldaților ruși plecați pe câmpul de luptă. Până acum nu s'a luat nici o hotărâre în această direcție.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuții: d-l Nicolae Lupan, comerșant București, cotizație anuală de 40 cor — Primească marinimosul donator cele mai călduroase mulțumite.

Daruri. Pentru văduvele și orfanii celor duși în război s'au mai făcut următoarele contribuții. Dela Johannes Benning întru pomeneala vărului său locotenentul Ba'dulin Herter 30 cor. Dela doamna Carolăe Bösman și dela Ida Pfoh întru amintirea zilei în care a murit mama lor 10 cor. Pentru aceste daruri mulțumeste Magistratul orășănesc.

Clasificarea cailor în Brașov. Ministrul hovezimei reg. ung. pe baza §-lui 11 al Art. de lege LXIX. ex. 1912. a ordonat clasificarea cailor din orașul Brașov. Caili cercului Brașovul-vechii se vor clasifica în 15 Februarie 1915. Caili din cercul Brașovului (Blumăna) se vor clasifica în 16 Februarie 1915. Caili din cercul Scheilor se vor clasifica în 16 Februarie 1915. Caili din cercul fabricii de ciment, Honterus, Noa, Darste, Timișul de sus, Timișul de jos și Predeal se vor clasifica la 16 Februarie 1915. Caili din cercul intern al orașului Brașov se vor clasifica în 17 Februarie 1915. Caili din cercul Sîrpinilor și al fabricii de zahar se vor clasifica în 17 Februarie 1915. Clasificarea începe la oarele 7 dimineața și se ține în »Târgul de vitec. Caili trebuie conduși înainte câte unul și totodată trebuie arătate și hamurile sau șeaua ce se ține de ei. La acei caili, cari sunt provăzuți cu foaia de evidență trebuie adusă și foaia. Prețurile statorite în cazul când se vor conchiama caili sunt următoarele: Pentru un cal de călărit 825 cor. Pentru un cal de ham 850 cor. Pentru un cal greu de ham 1000 cor. Pentru un cal de transport povară 400 cor. Membrii militari ai comisiei de clasificare pot lua în vedere hamurile cailor și tot aranjamentul pentru animalele de povară și acasă la proprietarii legitimându-se cu ordinul primit. Acei indivizi, cari cu se supun dispozițiunilor ce există pentru aducerea cailor la comisia de clasificare și pentru arătarea aranjamentului pentru animalele de povară, acei indivizi zic comit o transgresiune, care se pedepsește în bani până la 200 de coroane. Toate dispozițiunile de mai sus referitoare la cal, se referă și la catări și la măgari.

Împărțire de sămânțe de nutrețuri măiestrite. Cu toate că din cauza războiului n'am putut să ținem anul trecut adunarea generală a Reuniunii, care să voteze bugetul pro 1915 credem că facem bun serviciu economilor noștri, dacă vom împărți în mod gratuit și în primăvara de față între membrii noștri, doritori de a cultiva nutrețuri măiestrite sămânță de trifoiu, de luțarnă și de napi de nutreț, cu rezerva aprobării ulterioare a preșului de cătră adunarea generală.

Membrii noștri să-și înainteze deci la subscrisul comitet cererile în acest scop, cel mai târziu până la 3 Martie n. c. Membrii împărțășiți anii trecuți cu asemenea sămânțe să ne facă raport detaliat despre modul de purcedere la cultura acestor plante și despre rezultatul obținut.

Sibiu, 7 Februarie n. 1915. Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu. Pant. Lucașu prez. Vic. Tordășianu secretar.

Apollo-Bio. Program pentru Săm-bătă și Dumineca: »Patria ne cheamă« dramă patriotică în 3 acte. — Sate bavareze (Vederi după natură). — »Betyari de astale« comedie grandioasă în 3 acte. »Mieul hoț de cal« (Umorescă amuzantă). Luni nu sunt reprezentațiuni. Marți și Miercuri: Serată Nord-disch.

Fotografii pentru pașapoarte în Germania și România se eșecută în modul oficial prescris în atelierul Lang din Strada Porții 52 în timp de 24 oare. 9—10

Pentru locuitori în orașe, amplotați etc. cari în urma ocupației sedentare și a muncii spirituale încordate sufer de nemistuire, prafurile Seidlitz ale lui Mo 11 sunt o doftorie de casă indispensabilă, în urma efectului disolvant și regularelor funcționării stomacului. Prețul unei cutii 2 cor. Se trimite zilnic prin postă cu ramburs de farmacistul A. Moll, k. k. liferantului curții din Viena I. Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie să se ceară preparatul A. Moll, provăzut cu marca de contravenție și subscriere. — (3)

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp.

Redactor responsabil: Ioan Lacea.

PUBLICAȚIUNE,

referitoare la fasionarea venitelor pe cari se bazează darea de venit.

În sensul dispozițiilor cuprinse în § 1 al articolului de lege XLVI din anul 1914 — referitoare la introducerea provisorie sau parțială de a pune dare pe venit spre a întâmpina necesitățile războiului în formă de ajutor — este obligat tot nătu, al cărui venit total în anul 1914 trece peste 20000 de coroane, de a fasiona venitul ce-l are el însuși sau și cu cei cari trăiesc cu dănsul sub un coperis la olaltă — fără deosebire că acest venit îl trage din teritoriu aparținătoriu la coroana Sfântului Ștefan sau din pământuri afară de hotarele Ungariei.

Fasiunea are a se face pe coala prescrisă pentru fasionare:

1) În sensul §-lui 9 al art. de lege X ex. 1909 trebuie considerată orice intrare sau venit ca intrare sau venit supus dării, ori din ce izvor ar proveni venitul și fără considerare la aceea că el însuși contribuabilul încasat-au banii sau că numai îi compete dănsului. La aceste valori se adaugă și prețul obiectelor din casa proprie fie acelea cuprinse în bani gata sau în obiectele în locuințele folosite gratuit, sau și numai dacă-i compete a le folosi gratuit, mai de parte se socotește la aceste venituri și valoarea în bani primită din articlii economice, sau valoare ce-i compete din asemenea articlii în fine se numără la aceste venituri și valoarea altor soiuri de articlii.

Scotând din aceste venituri toate detragerile admise de lege, partea ce mai rămâne pe deasupra din venitul brut formează venitul curat, carele trebuie supus dării.

Referitor la împrejurarea, că ce are de a se înțelege sub cuvintele: „provină venitul din orice izvor” se dă explicarea, că sub citatele cuvintele nu sunt a se înțelege numai veniturile provenite din izvoarele menționate în § 10 și 15 ale articolului de lege X ex. 1909, ci și toate celelalte venituri, care le trage — fie de ori unde — însă din proprietatea sa afară de izvoarele citate.

2) Fasiunea trebuie prezentată și predată la aceea antistie comunală (perceptorul orășenesc) pe al cărui teritoriu persoana naturală locuiește permanent sau își petrece timpul.

Fasiunea poate fi prezentată și în cuvertă închisă, în acest caz însă trebuie să fie indicată pe latura adresei și numele și locuința prezentatorului fasiunii.

Ca locuința permanentă a celui supus dării se consideră aceea comună (oraș), în care dănsul și-a aranjat locuința potrivit relațiilor sale.

Un cortel aranjat numai pentru locuința provisorie sau de trecătoare nu se poate considera de locuință.

De aci urmează, că acei contribuabili, — cari o parte a anului o petrec afară de localitatea locuinței lor — fie că vor să se distragă, sau că au afaceri sau și din alte cauze (d. e. vor să-și îndeplinească obligamentul militar într-o altă parte, sau că frecventează vre-o școală sau pentru că negoțul lor nu se află în localitatea locuințelor) — au să-și prezenteze fasiunile de dare la autoritatea din comuna unde-și au locuința permanentă.

Decumva contribuabilul ar avea mai multe locuințe adecă dacă dănsul în mai multe comune ar avea locuința așa cum acelea sunt determinate în aliniatul prim: în acest cas dănsul are să-și prezenteze și să predea fasiunea acelei antistie (perceptoratului orășenesc) comunale, din partea căreia dorește dănsul să-i fie pertractată și stabilită darea de venit.

Schimbarea astfel provocată a locului pentru măsurarea dării parțială este obligată a o petrece în rubrica din urmă a coalei de fasionat darea și despre aceasta a încunoștința fie verbal fie în scris pe fiecare comună (resp. perceptorat orășenesc) dintre comunele în care are locuință. Înștiințarea are să se facă până la finea Innei lui Februarie 1915.

3) Fasiunile persoanelor juridice contribuabile sunt de a se prezenta în comuna, în care se află direcțiunea resp. reprezentanța legală a persoanei juridice.

4) Cetățenii Ungureni cari locuiesc în țări străine și n-au în țara lor nici locuință permanentă nici locuință provizorie au să-și prezenteze fasiunile în localitatea în care locuiesc mai înainte; dacă nici acesta nu l-ar cunoaște, atunci poate prezenta fasiunea la oricare antistie comunală (perceptorat orășenesc), pe al cărui teritoriu are izvor de venit.

5) Străinii, cari nu locuiesc în țară își vor prezenta fasiunile în comuna (oraș), în care se află averea imobilă, întreprinderea industrială sau comercială sau unde este asigurat dreptul de pământ pentru pretenziune. Dacă există mai multe asemenea izvoare de venit, atunci fasiunea se poate prezenta la antistia (perceptoratul orășenesc) ori cărui comune, pe a cărui teritoriu se află izvor de venit.

6) Acei cetățenii ungureni, cari locuiesc în străinătate, iară aici în țară n-au nici locuință permanentă nici cuartir provizor (p. 4) precum și străinii cari nu locuiesc aici în țară (p. 5) pot să-și prezenteze fasiunile și la inspectoratul de dare (despărțământul central) din Capitală sau rezidența din Budapesta, care în caz de necesitate le va expeda imediat la direcțiunea financiară competentă.

7) Coalele de fasionare se dau parțidelor gratuit dar nu li se trimit din oficiu, ci contribuabilii au să și le ia în primire dela antistia comunală (perceptoratul orășenesc) sau ei în persoană sau printr-o persoană de încredere.

8) Dacă persoana obligată de a face fasiunea nu ar fi în stare să facă fasiunea, atunci antistia comunală (perceptoratul orășenesc) este obligată a împli gratuit coala de fasiune pe baza fasiunii spuse cu vorba și a constata apoi că aceasta s'a întâmplat.

9) În numele celor minori și acelor ce nu-s de sine stătători precum și în numele persoanelor juridice — fac fasiunile reprezentanții legali (tutorul, curatorul, directorul etc). adecă persoana, care reprezintă și după aceea interesele lor.

Minorenii, cari se află în serviciu, își fac ei înșiși fasiunile în cazul dacă li s'a asigurat (fie prin decret de denumire fie prin contract sau și în altă formă) plată pentru serviciul lor și dacă venitul întreg cu adăusele de servicii la olaltă trec peste 20000 de coroane.

10) Cei obligați de a fasiona își pot trimite fasiunile și prin plenipotențiați, răspunderea materială însă pentru cel plenipotențiat o poartă cel ce dă plenipotența. Plenipotențiații — fiind provocați oficios trebuie să se legitimeze că-s plenipotențiați. Plenipotența e liberă de timbru. Cel care este însărcinat cu administrarea averii trebuie considerat de plenipotențiat și dacă n'ar avea plenipotență specială.

11) Celce nu-și trimitte fasiunea în termenul prescris, adecă până la 28 Februarie 1915, va plăti cu 1% al dării ficsate mai mult, și dacă nici după ce a fost provocat de direcțiunea financiară (inspectoratul de dare) nu a prezentat fasiunea, va plăti încă 4% peste darea fixată.

12) Despre prezentarea fasiunii prezentatorului trebuie să i se dea adeverință, dacă o cere. Dacă fasiunea a fost trimisă în cuvertă închisă, atunci în adeverință să se facă mențiune despre aceasta.

13) Dacă cel obligat să fasioneze a plecat la războiu și n'are plenipotențiat, carele în sensul §-lui 73 al Art. de Lege X ex. 1909 ar putea să subscrie în locul lui și să umple coala de fasiune în numele lui: atunci antistia comunală face ea din oficiu coala de fasiune și umple rubricile de pe fața primă, cari se referesc la numele, la ocupațiune și la locuință și mai e și obligată a adeveri motivul arătat mai sus, pentru care nu și-a prezentat fasiunea și această adeverire a o întări și cu punerea sigilului.

În acest caz nu se socotește nici un adaus de dare (punct 11).

14) După cuprinsul §-lui 71 al art. de Lege X ex 1909 obligatul de a fasiona comite o transgresiune punibilă dacă dănsul în fasiunea despre venitele sale sau în răspunsul dat scripturistice sau protocolar la întrebările ce i s'au pus — sau în motivarea remediilor de drept — dă conștient răspunsuri neadevărate cari țântesc la seducere sau la ducere în rătăcire sau dacă el cu intențiune retace un izvor de venit care este supus dării.

Făptuitorul cu toate acestea rămâne nepedepsit, dacă n'ainte de a se face arătarea sau n'ainte de a se introduce cercetarea își corege declarațiunea la locul competent sau o întregeste sau că arată venitele retăcute.

Brassó, (Brașov) 11 Februar 1915.

Direcțiunea financiară reg. ung.

BIROU DE INFORMAȚII IN BUDAPESTA!

Dau informații în ori-ce cauză ce se ține de Budapesta. Dau informații referitor la rugărilor trimise la miuisterii ori Curie. Urges rezolvarea cauzelor, rog rezolvare favorabilă. În cauze de congruă, ori învățătoarești ori de licenții ori în cauze de miliție etc. dau deslușiri grabnice și sigure. Celor cari vin în persoană la Budapesta le stau la dispoziție ca conducători și talmăci.

Câștig informații despre soarta celor de pe câmpul de luptă.

Mijlocesc totfelul de vânzări și cumpărări, preaum și de motoare, mori și alte mașini. Vă recomand spre cumpărare o invenție nouă: moară cu 2 petri și site, ce se poate marna cu un cal ori cu mâna și face pe zi 100 kg. făină fină. Prețul 320 C. r. Trimite gratuit cataloage.

L. Olariu 4-5

Budapest, II. Pálffy ú. 1. I. 6.

Fondată 1823.

Fabrici de postav, stofe de modă și tricotaș.

Wilhelm Scherg & Cie.

produc din lână curată, de calitate prima clasă,

Stofe de modă pentru bărbați de tot felu și pentru

ori ce scop. Stofe pentru

costume de dame de o culoare și cu desen. Stofe de

uniforme pentru ofiteri și

amplatoel. Loden impreg-

nabil pentru turiști. Pos-

tavuri pentru țărani și pos-

tavuri fine. Pieduri pentru

călătorie. Coperte de post,

tergă pentru trăsuri; pentru

cal, Covoare și castorjachete.

Exclusiv numai fabricate din fabricile noastre în **Brașov Dă-**

ste și Timișul de jos.

De multecori premiate cu cele mai mari premii.

Magazinul de vânzare: **Brașov**

Piața Franz Josef. 23-25

Lemne de fag prima pentru ars

din pădurea proprie, cu vagonu sau cu stinjinul duse acasă, sunt de vânzare la

Bajko Barabás

Brașov Strada gărei Nr. 45

Depourile „Albina“.

Ionel Ciucășel

croitor de haine bărbătești

Brașov,

Târgul Florilor 18.

18-50

Anunțuri

primește Admnistrațiunea **Gazetei Transilvaniei** cu prețurile cele mai **MODERATE.**

Magazinul

Berbecar & Czink

BRASOV, Str. Vamii Nr. 7, Telefon 470.

Manufactură, Pânzării, Mode și Noutăți, confecțiuni pentru Dame.

Cel mai bine asortat în Lingerie pentru Bărbați și dame. — Prețuri fixe. — Mai ieftin ca ori unde. Casa de încredere.